

ГАЙДАЙ Зоя Михайлівна (19. 05(01. 06). 1902, м. Тамбов, нині РФ — 21. 04. 1965, Київ) — співачка (ліричне сопрано), педагог. Дочка [Михайла Петровича](#), сестра [Михайла Михайловича](#) Гайдаїв. Професор (1963). Народний артист СРСР (1944). Сталінська премія (1941). 1-а премія 1-го Всесоюз. конкурсу музикантів-виконавців (Москва, 1933), Всеукр. конкурсу на краще виконання творів рад. композиторів (1937). Дит. роки пройшли в Житомирі. Початк. муз. освіту одержала під керівництвом батька. Співала в організованій ним на Волині хор. капелі (1919). Закін. Київ. муз.-драм. інститут (1927; кл. *О. Муравйової*). 1928–30, 1934–55 — солістка Київ., 1930–34 — Харків. театрів опери та балету. За сумісн. 1947–65 викладала у Київ. консерваторії. 1928 дебютувала на Київ. опер. сцені у партії Ліу («Турандот» Дж. Пуччіні). Володіла рівним, міцним і водночас гнучким голосом широкого діапазону. У творчості Г. охоплено великий жанрово-стильовий діапазон, виконав. стиль відзначався «інструментальністю» співу, чистотою вокал. інтонації, бездоганним звуковеденням, чіткою дикцією, багатством динам. і тембрових відтінків, виразною мімікою, природністю і невимушеністю у передачі психол. змісту різних муз.-сценіч. образів — лірич., драм., трагедій., жанр.-гуморист. Найбільшої довершеності досягла в лірич. партіях. Завдяки вільному володінню верх. регістром виконувала партії колоратур. сопрано. У виконав. мистецтві дотримувалась принципів вокал. школи *О. Муравйової*, з

якою підтримувала дружні і творчі стосунки, водночас продовжувала традиції *М. Заньковецької*, *М. Садовського*, *П. Саксаганського*. Г. властивий аналіт. підхід до виконуваних партій, вивчення літ. першоджерел, відповід. істор., етногр. матеріалів. У концерт. репертуарі — арії з опер та камерна вокал. класика укр., рос. та зх.-європ. композиторів (*Л. ван Бетговен*, *В.-А. Моцарт*, *Ф. Шуберт*, *Ф. Ліст*, *М. Равель*, *Дж. Пуччіні*, *М. Глінка*, *М. Римський-Корсаков*, *М. Лисенко* та ін.), укр., італ., іспан. нар. пісні, а також пісні з кінофільмів, які виконувала різними мовами. Гастролювала в Канаді, США, Ірані, Іраку, Китаї, Пакистані. Записала на платівки низку партій в операх укр. і зх.-європ. композиторів, камер. вокал. творів та укр. нар. пісень. Серед учнів — [Л. Божко](#), [Т. Поліщук](#), [С. Данилюк](#) та ін. У Києві, на будинку по вул. Пушкінська, № 20, де проживала співачка, встановлено мемор. дошку з барельєф. портретом Г. (1970, скульптори *П. Кальницький* і *П. Остапенко*). Її ім'ям у Києві названо вулицю. Збереглися портрети Г. роботи Г. Голуб (Київ. музей рос. мистецтва), *М. Ярового*, *П. Волокидіна*.

Основні партії

Оксана («Запорожець за Дунаєм» *С. Гулака-Артемовського*), Наталка, Марильця, Оксана («Наталка Полтавка», «Тарас Бульба», «Різдвяна ніч» *М. Лисенка*), Марина («Дума Чорноморська» *Б. Яновського*), Ксенія («Розлом» *В. Фемеліди*), Гелена («Богдан Хмельницький» *К. Данькевича*), Ганна («Наймичка» *М. Вериківського*), Шевцова («Молода гвардія» *Ю. Мейтуса*, 1-е виконання), Наталя («Тихий Дон» *І. Дзержинського*), Тетяна («Євгеній Онегін» *П. Чайковського*), Антоніда («Іван Сусанін» *М. Глінки*), Тамара («Демон» *А. Рубінштейна*), Етері («Абесалом і Етері» *З. Паліашвілі*), Маженка («Продана наречена» *Б. Сметани*).

Рекомендована література

1. Савінов Б. Зоя Михайлівна Гайдай. К., 1941;
2. Дорошенко Л. Зоя Михайлівна Гайдай. К., 1960;
3. Тольба В. Маленькі нотатки про велику артистку // Музика. 1972. № 4;
4. Гордійчук М. Слово про З. М. Гайдай // Там само. 1982. № 4.

[О. М. Немкович](#)

Бібліографічний опис:

Гайдай Зоя Михайлівна / О. М. Немкович // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-28193>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).